

Тэма камунізму ў пасляваеннай беларускай паэзіі

Я. ШАРАХОЎСКІ

паэме электрыфікацыя калгаснай вёскі, як адно з прыяўненняў у ўзбраення дасягненнямі перадавой тэхнікі, звязана з паказам перадавой ролі камуністаў. Герой паэмы высока нясуць годнасць камуніста. Усёй сваёй дзейнасцю, сваімі штодзённымі паводзінамі яны падцвярджаюць, што камуністы — гэта людзі асобага складу. Грунтуючыся на глыбокім вывучэнні жыцця і на прыкладзе іх дзейнасці, Куляшоў робіць вывады абгульчальныя.

Камуніст не ахочы

сказаць сабе,

Дні і ночы

у працы ён і ў барацьбе.

Ён аб будучым дбае,

Аб часе, казі

Комуністам будучы

Усе на зямлі...

У паэме «Новае рэчыва» А. Куляшоў за характэрнымі фактамі нашай рэчаіснасці, за такім фактам, як будаўніцтва калгаснай электрастанцыі, умее разгледзець наш агульны рух да камунізму.

Пафасам будаўніцтва камуніста і гераічных спраў камуністаў прасякнуты верш А. Куляшова «Комуністы». У гэтым вершы ў вобразнай форме паэт расказвае аб поўным славі шляху камуністаў і камуністычных ідэй, які прайдзены імі за сто гадоў з часу напісання «Маніфеста Камуністычнай партыі».

Комуністы ў гэтым вершы — гэта вобраз гройнай сілы народа, непахіснай барацьбы, які несе сіцяг камунізма ад паўстання да паўстання, гэта мужныя людзі, якія ніколі не складалі «у басідах крыў сваіх», якія здобывалі перамогу над Царыцыным і на крашчэўскім лядзе і якія цяпер паспяхова будуць камунізм.

Комуніст — гэта самае дарагое і блізкае для паэта імя, гэта высокая характарыстыка ідэйных і маральных якасцяў, якія ён хацеў-бы бачыць у сваім сыне.

Блізкі па духу да верша А. Куляшова верш М. Лужаніна «Комуністы, сыны камуністаў». Тут таксама рэвалюцыйна-пераўтваральна дзейнасць камуністаў паказваецца ў гістарычным плане. Паэт успамінае, як над Тэмвай «маніфест камуністаў склаўшы камуніст».

Але ў той час, калі А. Куляшоў напісаў свой верш у абгульчальна-вобразнай форме, асабліва шырока выкарыстоўваючы вобраз крылатых сімвалаў, то М. Лужанін паставіў сабе за адуку дакладнай канкрэтызацыі мовы паказваць ролю камуністаў у будаўніцтве сацыялізму. На гэтым арганізатарства яно асноўнае ўвага. На сацыялістычных шляхах, на заводах і фабрыках, у лабараторыях вучоных — усюды відаць папярніцы і гарг камуністаў.

Тэма камунізму ўсё больш авалодае творчай увагай нашых паэтаў, робіцца неабходнай і заўсёды прысутнай у іх вобразнай сістэме. Нават у вершах, якія не вырашаюць асноўнага тэму, іх дума накіроўваецца да будучыні, да заўтрашняга дня. І тады яны таксама гавораць аб камунізме. Звычайна яны робяць гэта там, дзе дзеянне абгульчальна думае — у канцоўках верша. Так, М. Танк у вершы «У дарогу», у якім ён прыгадае маладосць і свае першыя песні і ў якім гаворыць аб тым, што яно зямля і па-над возера Нарач зажалі калгасным лядам, ён разам з тым гаворыць і аб песнях, якія яму яшчэ траба праспяваць у дарогу да камунізма. Ён вітае гэтую дарогу ад шчырага сэрца.

Прывет табе, вялікая дарога!

Прывет барозам, што высуль,

Схіляючыся, пагожы небасці,

Прывет мастам і гудам граблям,

Што прымяц над коламі абазаў

з песнямі і хлебам!

Прывет слухам дарожным, на якім

Чытаеш — колькі вярст

Да новых сёл калгасных

І колькі вярст да камунізма...

Прывет табе, вялікая дарога!

Пімен Панчанка, расказваючы аб творчых буднях горада любімай савецкай Беларусі, у сваю чаргу так заклячае свой верш «Беларусь»:

Ты ідзеш пляхамі небывалымі,
І ўжо блізка той жаданы год —
Ты сустрэнеш пад сцягамі азімкі
Камунізма светлага прыход.

Ціпер, пасля Вялікай Айчыннай вайны, высокароднасць камуністычных ідэй і маралі з вялікай сілай супроцьстаяць эксплуатацыйскай, расісцкай, чалавечанязвінцкай маралі фашысцывучых імперыялістаў. Беларуская ССР на суверэнных правах прымае актыўны ўдзел у міжнародных справах. Да галасу беларускіх дыпламатаў далучаецца і галас беларускіх паэтаў, у выкрыці падіалягічнай новай вайны, у паказе перавагі нашага камуністычнага светасюгляду над імперыялістычным светасюглядам імперыялістаў.

На высокіх ідэйных узроўнях напісаны верш А. Валюгіна «Віршыня на Алтаі», прысвечаны памці вядомага чэшскага журналіста камуніста Фучыка, які ў фашысцкай турме напісаў свой бесмяртны «Рэпартаж з пятай на шыі». Фучык даў яркі прыклад ідэйнай і маральнай стойкасці камуніста, які і за кратамі знайшоў сродкам паказаць сабе няломным і непахісным барацьбітом. У вершы праведзена паралель паміж нашым змаганнем супраць нямецка-фашысцкіх захопнікаў і паводзінамі Фучыка перад тварам фашысцкіх ватаў. Паэт падкрэслівае, што Савецкая Армія ў сваім імкненні на Захад, вызваляючы нашы зямлі ад фашысцкай палані, разам з тым неслы вызвалены і іншым народам, якія трапілі ў рабства да фашысцкай Германіі. Фучык у астрозе ачувае сабе салдатам вялікай рэвалюцыйнай Арміі:

Салдаты мы, і шлях наш камуністы

І сцяг ляціць, крутыя вяршыні вышэй.

Здабудуць мір у бітвах камуністы...

І мір сапраўды быў здобыты. Ціпер

адстойвае яго прагрэсіўнае чалавецтва на

часе з Савецкім Саюзам ад агрэсіўнага сіл

імперыялістычнай рэакцыі. Паэт ставіць

у прыклад жыццё Фучыка.

Тэма партыі прывяціўшы некалькі вершаў Бастуся Кірэнка. У вершы «Гаворыць партыйны «сёда» ён расказвае аб размове партыі большэвікоў з народам пра сталінскі ўрадаў, «каб мужных радасных буднях вялікае пачынодак», аб новых дарогах, якімі траба ісці да камунізма. Верш выдзяляецца вобразнай паэтычнай мовай, еіла абгульчальнай думкі.

Мы бачым зямлю адоўленай,

Дзе нібы, бы мора, успелены,

Мы чуюм, як нараджаюцца

Нам новыя гімны ў жыцці.

Мы бачым шыны ішчэслівыя,

Якім пад сцягам Леніна

Мы будзем см'ёба Сталінскай

У камунізм ісці.

Тэма партыі прысвціўшы свой верш «Сцяганосцы камуны» Міхас Калачыцкі.

Ён адлюстроўвае ў ім гераізм камуністаў у гады Айчыннай вайны, іх будаўніцтва працу ў час пасляваеннай пшчгодкі. Камуністы — гэта палымныя патрыёты сацыялістычнага Радзімы, яе мужныя, адважныя абаронцы. У баях з нямецка-фашысцкімі захопнікамі яны

Гасцілі сэрцамі агонь байніцаў,

Забывшы першымі ішці ў баю,

Лажыліся над «тытраў» гусаніцы,

Радзіму прыкрасваючы сваю.

Я не ставіў сабе задачай ахапіць у гэтым

артыкуле ўсё напісаннае беларускімі

паэтамі на тэму партыі, аб недадзёных днях

камунізма. Мне хацелася паказаць, што ў

працэсе свайго росту беларуская савецкая

паэзія ўсё больш пранікаецца духам партыі,

цікавіцца, што адным з прыяўненняў яе

ідэйнага росту з'яўляецца тое, што яна ўсё

больш звяртаецца да расцарапкі тэмы

партыі. Гэта велічная тэма будзе знаходзіць

усё новае ўвасобленне ў паэтычным

словае, бо яна невымаральна, як само

жыццё.

ПАЛЕССЕ БУДУЕ КЛУБЫ

За гады Савецкай улады ў Палескай вёсцы абдылася сапраўдная культурная рэвалюцыя. Замест манопольні і карчмы, царквы і забабонаў, якія насаджаліся царквы, у быт калгаснай вёскі трымава ўвайшлі школа, клуб, хата-чытальня, электрычнасць, радыё, кіно, газета і іншы.

Ціпер у Палескай вобласці працуе 18 сельскіх клубаў, 162 хата-чытальні і 33 бібліятэкі сістэмы Камітэта па справах культурна-асветных устаноў. 127 калгасных сельскіх клубы, якія сталі сапраўднымі цэнтрамі культуры ў вёсцы.

У мінулым годзе калгаснікі калгаса «Залатая дуброва», Васілевіцкага раёна, звярнуліся з заклікам да ўсіх працоўных Палессы пабудаванне калгасных клубы.

«Мы ўспамінаем, — пісалі заклікаючыя, — што ў большасці калгаснаў Палескай вобласці ёсць такія-ж магчымасці, як і ў нас. Мы таксама здольны з поспехам пабудаванне ў сабе добры клуб. У кожным сяле ёсць народныя таленты, здольныя разгарнуць і рухаць уперад нашу нацыянальную па форме і сацыялістычную па зместу культуру».

Самі ініцыятывы паказалі патхячючы прыклад. Яны за кароткі тэрмін пабудавалі прасторны клуб, адзяткавалі ў ім 30-годдзе БССР.

Прыкладу калгаснікаў «Залатой дубровы» паследавалі многія калгасы нашай вобласці. У вышкі, у палескіх вёсках з'яві-

лася звыш 60 новых калгасных клубаў, а 69 знаходзяцца ў стады будаўніцтва. За гэты-ж першы адноўлена 17 клубных памяшканняў.

Асабліва дружна патхячючы пачыні залатадуброўцаў у Тураўскім, Жыткавіцкім, Лельчыцкім раёнах. Так, напрыклад, у Лельчыцкім раёне пабудавана 2 сельскіх і 12 калгасных клубаў. Ціпер узводзяцца яшчэ 8 будынкаў над клубы і хата-чытальні. Прасторныя клубы з'явіліся ў калгасе «Шахы сацыялізма», «Перамога», «Чырвоны памельнік», імя Варшавы і інш. У Жыткавіцкім раёне пачалося будаўніцтва 22 клубаў, з іх 15 ужо гатовы.

У Тураўскім раёне з 36 калгаснаў 12 маюць свае клубы, а 8 вядуць будаўніцтва. У Ельску пабудавана 6 клубаў.

У гэтым годзе пачаўся новы патхячючы рух над лозунгам «Кожнаму калгасу — свой клуб». Узначалі гэты рух калгаснікі калгаса «Друтая пшчгодка», Жыткавіцкага раёна.

Калгас «Друтая пшчгодка» ў час вайны быў разбураны. У вёсцы не ўдалося ні адной хаты. Але за чатыры пасляваенныя гады пабудавана 290 дамоў для калгаснікаў, адноўлены грамадскія пабудовы. Калгаснікі адзінадушна рашылі пабудаванне ў 1949 годзе свой клуб. Зараз будаўніцтва клубу ідзе поўным ходам. У ім прымаюць ўдзел усё калгаснікі, уся калгасная моладзь.

Клубы на 400 месц будуцца ў сельскагаспадарчых арцелях імя Варшавы і імя Горкага. Прыступілі да будаўніцтва свайго ачага культуры калгасы «13 Кастрычнік» і «Мазырчыца».

Заклік жыткавіцкіх калгаснікаў знайшоў жыццё водук у Брагінскім, Ельскім, Лельчыцкім, Тураўскім і іншых раёнах Палессы. Толькі ў Брагінскім раёне будзе ўзведзена 36 клубных будынкаў.

У Тураўскім раёне калгаснікі шведра рашылі, каб у кожным калгасе ўжо ў гэтым годзе быў свой клуб.

В. ЧЗРНАС,

загаднік Палескім абласным аддзелам культасветработы.

БОЛЬШ ТВОРАЎ ПРА НАШУ СУЧАСНАСЦЬ

(Часопіс «Полымя» №№ 1-6 за 1949 г.)

Пімен ПАНЧАНКА

ЦК КП(б)Б, наша грамадскасць, большэвіцкі друк неаднаразова ўказвалі на значныя недахопы і памылкі часопіса «Полымя». Патрэбна было перабудаваць усю працу рэдакцыі, каб «Полымя» стала бальшым, дзейным органам савецкіх пісьменнікаў Беларусі. Гэта тым больш было неабходна, што «Полымя» адны ў БССР буйны літаратурна-мастацкі часопіс, на старонках якога друкуюцца самыя значныя творы беларускіх пісьменнікаў.

У гэтым годзе ўжо выйшла з друку шэсць нумароў «Полымя». Паглядзім-жа, чым парадваў нас часопіс у гэтым годзе; як рэдакцыя, выконваючы паставу ЦК КП(б)Б, выправіла ў сваёй працы хібы мінулых год.

Пачатак 1949 года сунаў з вялікім святкам беларускага народа — трыццацігоддзем утварэння БССР. Многія творы, надрукаваныя ў часопісе, з'яўляюцца творчымі рэпартажамі беларускіх савецкіх пісьменнікаў сваёй краіне ў дзень яе юбілею. У першым нумары змешчана калектыўная паэма беларускіх паэтаў «Ад усёго сэрца». Гэта значны твор нашай паэзіі, прасякнуты вялікай любоўю да роднага і мудрага правадара, большэвіцкай партыі і сацыялістычнага Радзімы. З тэраццю гаворачца ў паэме пра дасягненні беларускага народа за 30 год савецкай улады. Ухвалявана гучаць словы ўрачыстай прысягі вялікаму Сталіну:

Вацька родны! Будзь пэўны: мы

здзейснім прысягу,

Маем сілу ў руках мы, каб здзейсніць яе,

Маем сэрцы, адданыя нашаму сцягу,

Маем вочы — у іх ты чытаеш адвагу,

З нашых спраў пазнаеш, што сыны мы

твае.

«Комунізм! Мы не знаем існаснае моты...», — гаворыцца ў паэме. На ажыццяўленне гэтай моты і накіраваны ўсе творчыя намаганні беларускіх савецкіх пісьменнікаў.

З буйных твораў, надрукаваных у шасці нумарах «Полымя», траба адзначыць дзю частку рамана А. Стаховіча «Над мірным небам», атрымаўшага станоўчую ацэнку чытачоў, першыя часткі раманаў Міхаса Лынькова «Векнамыя дні», Янікі Брыля «Граніца», Уладзіміра Карпава «Без нейтральнай лініі», паэму «Світанскія сады» Аляксея Зарыцкага і дзве п'есы: «Песня нашых сэрцаў» В. Палескага і «Кветка Цянь-Шаня» М. Горцава і М. Паслядзюва.

Вялікую цікавасць выклікае пачатак апавесці Якуба Коласа «На рэстанях» — трэці часткі «У глыбі Палесся». Хоць частка з радасцю адзначыць пачыночкую творчую энэргію нашага любімага народнага паэта, яго плённую і імагінатывную працу ў паэзіі, прозе, публіцыстыцы.

У нашы задачы не ўваходзіць разгляд гэтага буйнага твора, бо кожны з іх патрэба асобнага артыкула. Адно бяспрэчна: беларуская проза набыла ўсе аднакі сталасці, набліжаецца да свайго роаквіту.

Значную цікавасць уяўляе «Граніца» — першы раман пра барацьбу працоўных Заходняй Беларусі. Хацелася-б пажадаць таленавітаму Янку Брылю, каб у далейшым савецкім бытывалі замацэўкі не заглушалі асноўнай ідэі рамана, каб ярчай, на першы план выступіла тэма барацьбы, вобразы змагароў.

І ўсё-ж, паглядзець на выдавоўную ідэйную і мастацкую значнасць надрукаваных празаічных твораў, выклікае трывогу адна акалічнасць. За выключэннем рамана А. Стаховіча, мы не бачым новых буйных твораў пра аднаўленне Беларусі, пра людзей пасляваеннай сталінскай пшчгодкі. А між тым, з дня вызвалення БССР ад нямецкіх захопнікаў прайшло пяць год! За гэты час у рускай, украінскай, казахскай, латышскай і іншых братніх літаратурах з'явіліся дзесяткі высокамастацкіх раманаў і апавесцяў пра сёнішні дзень нашай Радзімы. Многія з іх адзначаны Сталінскімі прэміямі і заваявалі шырокае прызнанне і любоў савецкага народа. Гэта павінна з'явіцца прыкладам для беларускіх празаікаў.

Калі ў партфелі рэдакцыі не было буйных празаічных твораў у гэтым годзе, траба было казаш, што гэты прабел будзе запоўнены апаваданнімі і шарысамі, якіх, як вядома, шмат, і іх нарадка добра ішчюць мадады беларускія празаікі. Але тут мы павінны адзначыць даўнюю і сумную з'яву: са старонак «Полымя» аусім зніклі апавяданні! У шасці нумарах за гэты год надрукавана ўсёга адна навапа на паўтары старонкі — «Сымоніха» Ільі Гурскага. Не лепш справа і з шарысамі. Іх змешчана ўсёго тры — «Верасевае рунь» Я. Брыля, «Іх вялікая сям'я» А. Зямцова,

«Ганаровая прафесія» А. Міронава. А нарысы цікавыя! Простыя словы і красамоўныя факты. Чытача сапраўды хваляюць справы калгаса-мільнера «Чырвоны бераг», Калгаснікі атрымалі ліст з Балгарыі, ад сялян вёскі Шабла, якія аб'ядналіся ў кааператывнае таварыства. «Члены сельскагаспадарчай арцелі «Чырвоны бераг», — піша А. Зямцоў, — з пачуццём высокай годнасці кажуць:

— Выходзіць далёка, далёка бачны наш савецкі калгасны лад, калі цягнуцца да яго і балгарскі селянін і ўсёе працоўны люд свету».

Але адна навапа і тры нарысы за паўгода — больш чым мала. Калі меркаваць па мастацкай прозе, змешчанай у «Полымя», ствараецца ўражанне, штобы справы і людзі пасляваеннай сталінскай пшчгодкі не ў цэнтры ўвагі нашых празаікаў. Гэта, безумоўна, не так. Справа ў тым, што рэдакцыя часопіса «Полымя» не патрэбаваўся аб падборы празаічных твораў на тэмы сучаснасці і фактычна не выканалася асноўнага ўказання ЦК КП(б)Б.

Лепш у драматычным. Дзве п'есы, змешчаныя ў часопісе, пры некаторых іх мадацкіх хібах, ваобід нас актуальнасцю тэматыкі, праўдзівымі вобразамі савецкіх людзей.

У п'есе В. Палескага «Песня нашых сэрцаў» паказана аднаўленне разбуранага горада, пачыненая праца будаўнікоў, высокая свядомасць савецкіх людзей, іх нястрымнае імкненне ісці наперад, перамацаючы на шляху ўсе цяжкасці. Удачай аўтара з'яўляецца вобраз сакратара гуркома партыі Сокалава — кіраўніка разумяна, прышчюнавага, чалавечнага. Добры выписаны вобраз пачынальна будаўніцкага тэста Чарнухі, чалавеча, які не разумее нашага паступальнага руху наперад, які фактычна ператварыўся ў кансерватара, фармаліста і «дзяляку».

Цікавую тэму — асваенне культуры кок-сагыза на беларускіх балотах — узялі для сваёй п'есы «Кветка Цянь-Шаня» М. Горцаў і М. Паслядзюва. У п'есе паказана барацьба перадавых людзей калгаснага сала са старым, аджытым, дрэбязным, за новыя адносіны да працы, за новыя метады працы, за новае жыццё.

Для таго, каб творы пра сучаснасць, пра нашы дні занялі асноўнае месца на старонках часопіса, рэдакцыя траба прыняваць як мэта больш аўтараў і, пажадана, новых, якія тэпасрадна з'яўляюцца творцамі сёнішніх вялікіх спраў. Варта перацягнуць вопыт часопіса «Новый мир» і некаторых іншых, якія рэгулярна друкуюць успаміны, запіскі, мастацкія нататкі знатных людзей нашай краіны — інжынераў, настаўнікаў, рабочых, калгаснікаў, адітэраў. Такія творы карыстаюцца надзвычайнай папулярнасцю ў чытача і маюць вялікае выхавальнае значэнне. Варта прыгадаць кнігі Папы Антаніяна, Ф. Дубаўскага і інш. Часопіс «Полымя» надрукаваў хваляючыя запіскі Хвядоса Шынклера. Хвядос Шынклер, які загінуў смерцю храбрых пад Сталіградом, вядомы як таленавіты пісьменнік. Яго запіскі — не проста мастацкі твор. Гэта чыныя і праўдзівыя словы скароннага савецкага чалавеча, рывагата працаўніка тылу, палымнага патрыёта савецкай Радзімы, у якога ўсе думы аб Радзіме, які ўсе сілы аддае для перамогі над ворагам. Якой чалавечнасцю, якой высокароднасцю вее ад кожнага дэнінікавага запісу! Гэты апошні твор Хвядоса Шынклера мае права на доўгае жыццё.

У сувязі з пытаннем аб творах знатных і бывалых людзей, якія вядомыя з'явіцца на старонках «Полымя», траба сур'ёзна ўшчыкнуць рэдакцыю ў тым, што яна не амяшчае твораў новых аўтараў. У шасці нумарах надрукаваны ўсяго адзін верш маладога паэта К. Санкевіча. Недаравальна мала! Гэты буйнейшы педхон траба ліквідаваць як мага хутчэй.

Паэзія ў часопісе прадстаўлена многімі імёнамі. Вершы ў большасці — на высокім ідэйным і мастацкім узроўні, агульнаы на тэматыцы. Вылучаюцца нізка вершаў Якуба Коласа «Роднаму краю і народу», «Вашы ўсе мы з народа» А. Куляшова, «Калгасны мельнік» і «Кладаўшчык» П. Броўкі, «Лейнградскі трамвай», «Песня пра Мікалая Гастала», «Дом Першага «сёда РСРП» М. Аўрамчыка, «У дарогу» і «Радасны дзень» М. Танка, байкі Ул. Корбана, вершы пра камуністаў Анатоля Вялюгіна, Міхаса Калачыцкага.

Асноўны недахоп адзела крытыкі і публіцыстыкі ў тым, што ў часопісе не адрэаюцца праблемныя артыкулы, якія хвалявалі-б пісьменніцкую грамадскасць, абуджалі творчы песпакі і дзярвенне, накіроўвалі творчасць пісьменнікаў па правільнаму шляху сацыялістычнага рэалізма. Балвая, мэтанакіраваная, партыйная крытыка дапамагла-б беларускай савецкай літаратуры пазбавіцца недахопаў і дасягнуць новых поспехаў.

Уважлівае траба кінуць погляд на выдвэнне за няўважліва адносіны да часопіса. Шэсць нумароў — і шэсць розных памераў, колераў вокладак і, нават, фармаціаў. Дзяржаўнае выдвэнства БССР павінна бальш паважаць чытача і надпісчыка.

Ажыццяўленае траба кінуць погляд на выдвэнне за няўважліва адносіны да часопіса. Шэсць нумароў — і шэсць розных памераў, колераў вокладак і, нават, фармаціаў. Дзяржаўнае выдвэнства БССР павінна бальш паважаць чытача і надпісчыка.

Гастролі тэатра імя Янікі Купалы

Дзвядцятыя сельскай гаспадары з аддаленых раёнаў вобласці.

Калектыў тэатра штодзённа наладжваў выезды на прадрывемствы і раёныя цэнтры вобласці. Так, былі наладжаны дзён

ЛЮБІМЫ ТЭАТР СОВЕЦКАЙ МОЛАДЗІ

(Да гастролі Маскоўскага тэатра імя Ленінскага камсамола)

На гастролі ў Мінск прыедзе адзін з лепшых тэатральных калектываў Масквы — Дзяржаўны ардына Працоўнага Чырвонага Сцягу тэатр імя Ленінскага камсамола.

Звыш 20 год таму назад па ініцыятыве Маскоўскага Камітэта Усесаюзнай Камуністычнай партыі (большэвікоў) пры актыўным удзеле Цэнтральнага і Маскоўскага Камітэта ў ВЛКСМ з лепшых удзельнікаў заводскай мастацкай самадзейнасці былі створаны Цэнтральны тэатр рабочай моладзі. Потым тэатр пераімяваўся таленавітымі маладымі сіламі з маскоўскіх тэатральных будынкаў, інстытута імя Луначарскага.

Неўзабаве ў тэатр прыйшлі вучні мхатарскай школы — майстры сыны І. Барсенева, С. Бірман, С. Гапанчэна, В. Сярова і інш. Маладыя моладзі авалодалі сістэмай Станіслаўскага, асновай творчай працы ўсіх савецкіх тэатраў. Гэта дало ім магчымасць моцна стаяць на шлях сацыялістычнага рэалізму.

У 1938 годзе тэатр рабочай моладзі быў пераіменаваны ў тэатр імя Ленінскага камсамола. Гэты калектыв быў закліканы выходзіць нашу моладзь у камуністычным духу. У яго рэпертуар уключаліся п'есы «Як гартвалася сталь» па выдуманым аднаіменным рамане П. Астроўскага, «Халец і наша горада» — К. Сіманова — спэцыяльна аповесць аб жыцці савецкага маладога чалавека, «Юнацтва бальова» — Б. Гарбатава — п'еса, якая заклікала нашу моладзь вучыцца на слаўных рэвалюцыйных традыцыях сваіх бацькоў, прайшоўшых багату юначую школу. У гэтых мастацкіх дзеях выдзелена тема савецкага патрыятызму.

Мастацкія вобразы Паўкі Карчагіна (арт. П. Шпрыфелд), барабніца за новае жыццё, Лукішкіна (арт. В. Салаўёў), чалавек высокіх грамадскіх пачуццяў, Наташы Логінай (арт. Е. Фадзеева), маладой патрыятычна-камамоцкай, аддаўшай жыццё за сваю Радзіму, выходзілі ў нашай моладзі пачуцці гераізма і новай сацыялістычнай маралі.

Маскоўскі тэатр імя Ленінскага камсамола ўвесь час сур'ёзна працуе над сучаснымі творамі савецкай драматургіі, таму мы часта можам бачыць на яго сцэне новыя п'есы К. Сіманова, В. Лаўрэнэва,

Б. Гарбатава, братоў Тур і Л. Шейніна і маладых тэатральнікаў, якія ўпершыню спрабуюць свае сілы ў драматургіі. Савецкі спектакль ў гэтым тэатры пастаўлены лепшымі рэжысёрамі з удзелам выдатных артыстаў, такіх, як І. Барсенеў, С. Бірман, С. Гапанчэна, В. Сярова і інш.

Побач з гераімі-сучаснікамі, тэатр імкнецца паказаць і жыццё старога рускага грамадства, адлюстроўваючы тым цяжкія ўмовы, у якіх даводзілася жыць і працаваць маладому чалавеку ў мінулае. Характэрныя работы тэатра над рускімі класічнымі п'есамі, мастацкі кіраўнік тэатра, народны артыст СССР І. Барсенеў гаворыць: «З класічнай спадчыны мы выбіраем тое, што асабліва блізка нашаму глядачу: пачуццё пратэсту супраць буржуазных парадкаў, светлую веру ў чалавека, у перамогу сілы розуму і праўды». Таму не выпадкова, што спектаклі «Жывы труп» Л. Талстога з удзелам арт. І. Барсенева ў ролі Фёдора Пратасева, «Васа Жалезнова» М. Горкага з удзелам арт. С. Бірман у ролі Васы і «Месяц у вёсцы» І. Тургенева з удзелам арт. С. Гапанчэна ў ролі Наталі Пятроўны вырашаны ў глыбока рэалістычным плане, своеасабліва, па-новаму.

У рэпертуары ёсць п'есы і замежнай класікі — «Пора» Г. Ібсена, «Сірано дэ Бержерак» Ж. Расіна, «Нам агульны сябра» Ч. Дзікенса, «Валенціянская ўрава» Лона дэ Вега, якія выклікаюць прасціўныя з'явы тагочнага грамадства і адмаўляюць усё рэакцыйнае.

Маскоўскі тэатр імя Ленінскага камсамола пачне свае гастролі ў памяшканні Мінскага акруговага Дома афіцэраў 26 ліпеня спектаклем «Асабліва ў завулку братаў» Тур. Тэатр прыедзе ў Мінск да 14 жніўня. За час гастролі мыначым будзь паказаны — прэм'ера маладога драматурга Л. Аграновіча «У вонках гарыць святло» і пастаўкі: «Над каштанамі Прагі» К. Сіманова, «Не чакалі» В. Палыкова, «Жывы труп» Л. Талстога, «Нора» Г. Ібсена, «Нам агульны сябра» Ч. Дзікенса.

Мінскі глядач з радасцю чакае сустрэчы з маскоўскім тэатрам імя Ленінскага камсамола, актыўным прапагандыстам савецкага рэпертуара.

Народны хор Азербайджанскага Дома культуры. У кружку — кіраўнік хора заслужаны дзеяч мастацтва Т. Лапаціна.

Фота Г. Буганні.

ЗАКОННАЕ ПАТРАБАВАННЕ

Адзін са старэйшых беларускіх самадзейных калектываў — народны хор Азербайджанскага Дома культуры пад кіраўніцтвам заслужанага дзеяча мастацтва Таціаны Карнеёўны Лапацінай у перыяд вясновай сяўбы гэтага года наведаў сям'я аддзялення куткі Рэчыцкага раёна і зрабіў больш 20 выступленняў. Толькі за другую палову мая калектыв абслужыў канцэртамі дзевяць калгасаў, сям'я іх калгасна імя Сталіна, імя Варашылава (Вышамірскага сельсавета) і інш., якія знаходзяцца ў 40—50 кіламетрах ад раёнскага цэнтру. Тут хор выступіў упершыню.

Неабходна быць сведкамі гэтых сустрэч, каб адначасна цалкам іх культурна-асветнае і агітацыйнае значэнне. Колькі радзіцы прынеслі ўдзельнікі Азербайджанскага самадзейнага тэатра людзей, якія жывуць у аддаленых кутках свайго раёна. З якім захапленнем сустрэкалі і праводзілі працяжнікі палёў зольных азербайджанскіх калгасных севякоў. На гэтых канцэртах, як правіла, большы поспех прыпадаў на тым нумары праграмы, якія ўмела чаргуюцца з жывапераданай савецкай песняй і бальным танцам, задоўра-дасціпнай прыпеўкай, цудоўнай лірычнай народнай песняй, а таксама са змястоўным аповяданнем дзяды Шумскага аб «Вятчым моманце».

Больш 20 канцэртаў за два з паловай месяцы — ліцца, як для самадзейнага калектыва, даволі значныя.

Можна падумаць, што лапацінцы толькі тым і займаюцца, што спяваюць ды танцуюць?..

Але гэта не так: удзельнікі хора і ў калгаснай працы не адстаюць ад іншых, а ў большасці выдзяляюць з'яўляюцца перадымкамі. Выдзяляюць на канцэрты яны толькі на святочных днях, а рухавасць калектыва абрабілася магчымай толькі дзякуючы добрай арганізацыйнай рабоце Рэ-

чыцкага раённага культасветнага аддзела (загядчык тав. Бабын), які спецыяльна набывае ў гэтым годзе грузавыя машыны. Уласны транспарт дазваляе праводзіць канцэртную работу па загады распрацаванаму плану і не толькі выконваць, а часта перавыконваць гэты план.

Удзельнікі хора ў вялікай прэтензіі да беларускіх кампазітараў і пэстаў, мала ў нас новых песень. І яшчэ адно сур'ёзнае патрабаванне да работнікаў мастацтва: ужо не раз гаварылася аб творчай дапамозе гэтым калектывам калектыву, але далей размовы справа пакуль што не пайшла. Т. К. Лапаціна з прычыны хваробы і на ўзросце не можа адываць столькі ўвагі калектыву, колькі яна аддавала раней. Яна добра ведае і з густам уключае ў рэпертуар хора лепшыя прыклады беларускага народнага многагалосся: готы бок работы ў калектыве забяспечаны. У развучванні-ж новых савецкіх песень хору патрабна сістэматычная дапамога.

На Украіне, у Прыбальтыцы і некаторых іншых рэспубліках ёсць добрая традыцыя — шэфства кампазітараў над лепшымі калектывамі рэспублікі. Кампазітары забяспечваюць падшэфныя калектывы арыгінальнымі песнямі, якія потым (звычайна пасля рэспубліканскіх аглядаў), як правіла, робяцца скарбніцай самадзейнасці ўсёй рэспублікі. Спраўды — чаму, не ўзяць шэфства над Азербайджанскім калектывам нашым кампазітарам-песеннікам? Такое супрацоўніцтва прынесла-б вялікую карысць не толькі хору, але і кампазітарам.

У наступным годзе маркуецца выступленне Азербайджанскага хора ў Маскве, на адзінаццёўнай усеагульнай сельскагаспадарчай выстаўкі. Гэтае выступленне павінна быць надрыхтавана ўсеабакова і сур'ёзна.

Г. ЦІТОВІЧ,
заслужаны дзеяч мастацтва БССР.

Чаму няма спектакляў для моладзі і дзяцей?

У красавіку гэтага года ўпершыню была ўзнята асабна рэарганізаванага тэатра імя Ленінскага камсамола Беларусі.

У той дзень ставіўся спектакль «На тым баку», які заваяваў сімпатый брэсцкага глядача і выклікаў у яго шырокае прызнанне і любоў.

На канфранцыі, пасля прагляду савецкіх спектакляў, глядачы брэста адзначылі на таварыш аб тым, што калектыв тэатра стаў больш моцным і змястоўным.

Правільны выбар лепшых савецкіх п'ес — вось у чым адна з прычын поспеху тэатра.

За кароткі тэрмін тэатр аднавіў спектаклі «Канстанцін Заслонаў», «Маскоўскі характар», «Машанька» і іншыя, якія раней былі ў яго рэпертуары. Праўда, па спектаклю «Канстанцін Заслонаў» (рэжысёр А. Данца) пажыла яшчэ сказаць, што тэатр да канца зразумёў неабходнасць уважлівай і любюнай працы над савецкімі спектаклямі. Спектакль пастаўлены на вярхоўна, няўважліва, без глыбокага прааналізавання ў сутнасць п'есы. Трактоўка галоўнага вобраза п'есы Канстанціна Заслонава вельмі аднабокая. Герой-партызан рэжысёрам і актывам (арт. Абрамаў) паказаны толькі, як традыцыйны герой, але ён не паказаны, як арганізатар і кіраўнік дыверсійнай групы. Такія характарыстыка вобраза па меншай меры неглыбокая і наверхоўная. Ёсць шмат іншых загал, якія зніжаюць ідэйную і мастацкую вартасць спектакля.

Актывіты савецкіх спектакляў, пастаўлены тэатрам, вызначаюцца больш сур'ёзнай трактоўкай.

Але тэатр амаль зусім ігнаруе інтарэсы нашага юнацтва. Ён не падрыхтаваў ніводнага п'есы для дзяцей і юнакоў. А каму-ж больш, як не маладзёжнаму тэатру патрабна было звярнуць увагу на задачу выхавання моладзі?

Чым растлумачыць, як не адсутнічае разумення ролі маладзёжнага тэатра, нежаднае аднавіць у сваім рэпертуары спектаклі «Маладая гвардыя» і «Як гартвалася сталь»?

У сэрцах савецкай моладзі жывуць вобразы Паўкі Карчагіна, Міколы Гастэля,

Алега Кашавага, Улі Громавай, Лізы Чайкінай, Аляксандра Матросова, Аляксея Мярсева, Зой Касмадзіянскай. Гэтым героям захапленна савецкая моладзь, жадае бачыць іх жывымі, уасобленымі на сцэне, жадае пераймаць іх гераічныя справы.

Аб гэтым нельга забываць ніводнаму тэатру і тым больш тэатру Ленінскага камсамола.

Няма спектакляў для дзяцей амаль ва ўсіх тэатрах рэспублікі, якія, нягледзячы на патрабаванні савецкай грамадскасці, не дбаюць аб пастаўцы гэтых спектакляў.

Мы не бачым на сцэне нашых тэатраў і асабліва тэатра Ленінскага камсамола такіх п'ес, як «Сын палка» — В. Катаева, «Пасля дваццаці год» — М. Святлова, «Два капітаны» — В. Каварына, «Грак» — ітэшка вясновага — Мясціслаўскага і п'ес для дзяцей: «Сняжок» — Любімай, «Я хачу дадому» — С. Міхалкова і інш.

Любіць савецкая дзетка і рускую класіку: творы А. Пушкіна, П. Гоголя, А. Грыбачова, А. Астроўскага і многіх іншых. Класічныя творы з'яўляюцца не толькі яркім наглядным дапаможнікам, але і сродкам вывучэння вялікай культурнай спадчыны рускага народа, якая выходзіць ў іх патрыятычна пачуццё гордасці за сваю краіну, за свой народ.

Значную карысць прынеслі-б тэатру і беларускія дзіцячыя п'есмы, з якімі ніводнаму тэатру не вядзе працу.

У Кіраўніцтве па справах мастацтва пры Совеце Міністраў БССР няма ніводнага заказа п'есамнікам на п'есы для дзяцей.

Настаў і тэатрам, і Саюзу п'есамнікаў, і Кіраўніцтву па справах мастацтва больш увагі аддаць гэтай справе.

Адсутнасць у рэпертуарным плане тэатра Ленінскага камсамола маладзёжных спектакляў, а таксама спектакляў для дзяцей з'яўляецца істотным недахопам яго рэпертуарнай лініі.

А. АТРОШЧАНКА.

СІМФАНІЧНУЮ МУЗЫКУ Ў МАСЫ

Дзейнасць сімфанічнага аркестра Беларускай Дзяржаўнай філармоніі з дзесяці канцэртнай залі перанесена на адкрытую і больш даступную масам пляцоўку парка імя Горкага.

Яшчэ задоўга да адкрыцця канцэртнага сімфанічнага аркестра Беларускай філармоніі наменіла каляджарны план канцэртаў. Як правіла, дзі сімфанічных канцэртаў — субота і нядзеля, а дзіначых ранішніках — серада.

Распрацаваны праграмы кожнага канцэрта. Ужо выкананы першая, чацвертая, пятая сімфоніі, сюіта з балетаў «Лебядзінае возера», «Шчакунчык» Чайкоўскага, карціны з «Казкі аб цары Салтане», іспанскае карычэцкае Рымскага-Корсакава, сімфанічныя творы Глінкі, Бардазіна, Мусаргскага, Калінікава, Глазунова, Монярта, Бятовена, Лета.

Цыклам сімфанічных і камерных канцэртаў было адзначана 150-годдзе дзяці нараджэння А. С. Пушкіна. Былі выкананы фрагменты опер «Юргені Ангелі», «Пікавал дама», «Русан і Людміла», «Барыс Годуноў», музычныя карціны з оперы «Казка аб цары Салтане», сюіта з оперы «Залаты пёўнік».

Шырока практыкаваліся і лекцыя-канцэрты.

Вельмі важнае значэнне маюць праводзімы дзіначыя ранішнікі, праграма якіх складаецца асабліва старанна, што садзейнічае правільнаму выхаванню школьнікаў і, несумнянна, прычынае любоў да лепшых узораў як класічнай, так і сучаснай савецкай музыкі.

Вялікае значэнне набываюць канцэрты ў парку ў справе прапаганды музычных твораў кампазітараў Беларусі. Гэтыя канцэрты пазнаёмілі слухачоў з лепшымі творамі беларускіх аўтараў: фіналам II-й сімфоніі, арыямі з оперы «Алеся» Я. Цікоціка, танцавальнай сюітай М. Аладова,

сімфан'етай № 1 старажытага беларускага кампазітара М. Чуркіна.

Асноўнае месца ў праграмах сімфанічных канцэртаў адведзена спадчыне рускай музычнай класікі і, перш за ўсё, вторым гераіка-патрыятычным, якія сталі любімымі нашым савецкім слухачом.

Канцэрты пазнаёмілі слухача з такімі творами, як арыя Ігара з оперы «Князь Ігар» Бардазіна, рамансам Агніады з оперы «Іван Сусанін» Глінкі, славянскім маршам Чайкоўскага, «Багатаўскай» сімфоніяй Бардазіна, першай сімфоніяй Чайкоўскага, уявіцораў Аронскага «Сон на Волзе», «Світанне на Маскве-раце» Мусаргскага (уступ да оперы «Хаваншчына»), сімфанічнай п'есмай з п'еска «Мая радзіма» кампазітара Сметаны, сюітай з балета «Гайна» Хачатурана, I—II сюітамі «Пер-Юнт» Грыга і радкам іншых.

Канцэрты праходзяць з вялікім поспехам. Цёпла сустракаюць слухачы спявакоў-салістаў — народных артыстаў БССР М. І. Дзмітравіча і Р. В. Младэка, салістку філармоніі Д. Кроз, дырыжораў М. Шнейдэрмана і Т. Каламіціва.

Трэба адзначыць вялікі творчы дасягненні сімфанічнага аркестра філармоніі, які выступае поўнацэнным ансамблем, прафесійным калектывам. Ім пад сілу складаныя творы музычнай культуры.

Апрача сімфанічных, праведзена 7 камерных канцэртаў на малой пляцоўцы, у якіх прынялі ўдзел артысты опернага тэатра і Радзімаўскага, а таксама праведзена некалькі канцэртаў з удзелам хора пад кіраўніцтвам заслужанага дзеяча мастацтва Украінскай ССР Г. Вяроўкі і два канцэрты з удзелам народнай артысткі РСФСР Ірымы Лузівай.

Уся канцэртная дзейнасць, што праводзіцца ў парку, выходзіць сапраўды шырока аўдыторыю слухачоў.

Н. ТАМАШОВА.

Лепш прапагандаваць навінкі літаратуры

Магілёўская абласная бібліятэка імя Леніна — адна з лепшых у рэспубліцы. У ёй маецца чытацкая зала, хатні аб'ект, зала для навуковых супрацоўнікаў. У хуткім часе будзе адкрыты аддзел дзіцячай літаратуры з добра абсталяванай чытальнай. Бібліятэка з года ў год паліўняецца новай літаратурай. Толькі на 1949 год для закупкі кніг было адлучана 59 тысяч рублёў.

Бібліятэка мае філіялы на лакамабільным, скураным і трубным заводах, на шпокавай фабрыцы, а таксама ў Магілёўскім сельскім раёне.

Бібліятэка не абмяжоўвае сваю дзейнасць выдачай кніг, у ёй сістэматычна арганізуюцца выстаўкі палітычнай, навуковай, мастацкай, сельскагаспадарчай і тэхнічнай літаратуры, праводзіцца лекцыі, прысвечаныя творчасці савецкіх пісьменнікаў, арганізуюцца канфранцыі чытачоў, кансультацыі, вядзецца сталая работа па прыцягненню новых чытачоў.

За апошні час праведзены канфранцыі на тэмы: «Вобраз маладога савецкага чалавека ў творах, прысвечаных Айчыне».

«Дасягненні беларускай савецкай паэзіі за апошнія гады».

Асабліва цікавай была канфранцыя, прысвечаная беларускай паэзіі. Доклад аб асноўных паэтычных творах Я. Коласа, А. Куляшова, П. Броўкі і М. Танка зрабіў В. Мавушэў.

У двух літаратурных канфранцыях прыняла ўдзел звыш 500 чытачоў.

Аднае бібліятэка неадстаткова прапагандае беларускую літаратуру.

Вялікую папулярнасць сярод чытачоў маюць кнігі Я. Коласа «Рыбакова хата», творы А. Куляшова, Ус. Браўчыка «У ім Радзімы», І. Шамякіна «Галубок палынь». Але колькасць гэтых кніг неадстаткова, каб забяспечыць усіх чытачоў.

Трэба адзначыць і тое, што ў бібліятэцы зусім невялікі куток, выдзелены для паказу навінак літаратуры. Не ўсе кнігі могуць трапіць на паліцу кутка, таму чытачы не могуць сістэматычна і свеачасова знаёміцца з новымі выданнямі.

Усе гэтыя недахопы лёгка выправіць, бібліятэка мае поўную магчымасць выдатна працаваць з чытачамі.

М. МІНЛАШЭВІЧ.

ДРУГАЯ АБЛАСНАЯ ВЫСТАЎКА

Мастакі Віцебска працуюць над новымі творами да выстаўкі, прысвечанай 32-й гадавіне Кастрычніка.

В. Смерэдзінскі і П. Яніч напісалі партреты Герояў Савецкага Саюза Заслонова, Лабана, Дубоўскага, Захарова, Машарава, Раманова, Данукава. Гэтыя партреты ўвойдуць у экспазіцыю аддзела Вялікай Айчыннай вайны Віцебскага абласнога музея.

Над ілюстрацыямі да біяграфіі таварыша Сталіна працуюць мастакі І. Валтовіч, В. Смерэдзінскі, Г. Палякоў і іншыя.

(Наш нар.)

АГЛЯД НАРОДНЫХ ТАЛЕНТАЎ

У раённых цэнтрах Баранавіцкай вобласці праходзіць агляд мастацкай самадзейнасці.

Агляды прайшлі ў Слоніміскім і Мірскім раёнах. У іх прыняла ўдзел вялікая колькасць гуртоў мастацкай самадзейнасці і асобных выканаўцаў.

Лепшыя калектывы і выканаўцы будуць узятыя пад увагу абласным аглядам мастацкай самадзейнасці.

(Наш нар.)

Першы выпуск бібліятэчных работнікаў

Сёлета адбыўся першы выпуск студэнтаў Мінскага бібліятэчнага тэхнікума, які рыхтуе загадчыкаў абласных і раённых бібліятэк. Усяго выпушчана 55 чалавек. Яны накіраваны на работу ў абласныя і раёныя цэнтры рэспублікі.

Пры тэхнікуме пачалі работу месцяныя рэспубліканскія курсы бібліятэчных работнікаў па павышэнню кваліфікацыі. На курсах займаюцца работнікі раённых і абласных бібліятэк.

СПЯКТАКЛЬ ДЛЯ ДЗЯЦЕЙ

Дзяржаўны Беларускі драматычны тэатр імя Я. Купалы прыступіў да работы над п'есай для дзяцей «Пудоўны скарб» П. Мазляўскага. У галоўнай ролі будзе заняты

народны артыст СССР, двойчы лаўрэат Сталінскай прэміі Г. Глебаў. Ставіць спектакль народны артыст БССР Л. Рахлева.

ПРЭМ'ЕРА П'ЕСЫ «ТАМНІЦА ВЕЧНАЙ НОЧЫ»

Гэтымі днямі ў Брэсце, у рэспубліканскім тэатры імя Ленінскага камсамола Беларусі, адбылася прэм'ера п'есы «Тамніца

да вечнай ночы» І. Лукоўскага (рэжысёр Е. Н. Ярашэнка, мастак В. В. Старчакоў).

(Наш нар.)

Галоўны рэдактар М. ГОРЦАУ.

Рэдактары: М. БЛІСЦІНА, В. ВІТКА — нам. галоўнага рэдактары, М. КАЦАР, П. ПАДВАБЫРА, П. ПАНЧАНКА, М. ПАСЛЯДОВІЧ, Я. РАМАНОВІЧ, К. САННАУ.

Экзамен на сталасць

Апошняя ўсебеларуская мастацкая выстаўка з уяві астравацкі паказаа развіццё нашага мастацтва ў напрамку праўдлівага адлюстравання важнейшых паэзіі савецкай сучаснасці. Лепшыя мастакі лічаць за гонар працаваць над тэмамі вядзеннімі, раскрываючы багаты змест жыцця нашага народа праз мастацкі вобраз. Толькі за апошнія гады створаны такія мастацкія карціны, як «Нескаронныя» — В. Цвірко, «Вузаўцы» — В. Волкава, «Пахаванне героя» — Я. Зайцава, «Вядуць ланоніх немцаў» — А. Шыбева, «За родную Беларусь» — У. Сухаверхава, «Данамога Масквы партызанам» — Я. Ціхановіча, скульптурныя павертэты З. Азгура Герояў Савецкага Саюза Младэча, Радзімава, Сільніцкага, партреты Фейска Дзяржынскага, Герояў Сацыялістычнай Працы — Кухаравай і Шкурко, п'ятыя Цёткі, Герой Савецкага Саюза М. Гастэла — А. Бембеля, «Вызваленне» С. Селіханова, статуарны партрэт Янкі Купалы — А. Глебава і інш.

Зараз мастакі БССР рыхтуюцца да новай вялікай выстаўкі. Мастак А. Шыбеў рыхтуе вялікі кампазіцыйны твор «Тамерфорская канфранцыя», мастак І. Ахромчык прадаўжае работу над карцінай «Кіраўнікі партызанскага руху на прыёме ў таварыша Сталіна», малады мастак П. Раманоўскі пачаў працу над карцінай «І. В. Сталін і Я. М. Свердлаў у сібірскай сямлі», З. Паўлюскі абраў тэму для новай карціны — «І. В. Сталін наведвае шпіталь у дні Вялікай Айчыннай вайны», скульптар

А. Бембель будзе працаваць над тэмай — «Клятва І. В. Сталіна», С. Селіханав рыхтуецца да працы над скульптурнай групай — «Сустрэча І. В. Сталіна са сваёй маці».

Акрамя гэтых тэм над складанымі кампазіцыймі пачалі працаваць мастакі Я. Зайцаў — «Гераічныя абароны Брэскай крэпасці», Г. Бржаўскі — «Таварыш Шпернік сярод рабочых на заводзе імя Кірава ў Мінску», З. Ліўшыч — «Брыгада выдатнікаў», В. Цвірко — «Адроджанае жыццё», Р. Куд